

ผลกระทบของการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีที่มีต่อลักษณะคุณภาพกำไรและ
ภาพลักษณ์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Affect of Implementing Accounting Standards on Earnings
Quality and Corporate Image of Thai Listed Companies

*รัชดาภรณ์ เสมอจันทร์
Rachadapon Samaksun

ชุตินันท์ ดิษฐ์สันเทียะ
Chutinan Ditsantia

* อาจารย์ประจำคณะการบัญชี หมวดบัญชีการเงิน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

บทคัดย่อ

กระบวนการทางบัญชีก่อให้เกิดการนำเสนอสารสนเทศทางการเงินของกิจการอันเป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย เพื่อใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ สารสนเทศทางบัญชีจึงต้องเข้าใจได้ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เชื่อถือได้ และสามารถเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งเป็นไปตามลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลตามแม่บทการบัญชี สารสนเทศทางบัญชีจะมีคุณลักษณะดังกล่าวหรือไม่ขึ้นอยู่กับมาตรฐานการบัญชีที่กิจการใช้สำหรับจัดทำเป็นสำคัญ สารสนเทศทางการบัญชีการเงินถือเป็นสารสนเทศของกิจการที่ฝ่ายบริหารมีหน้าที่นำเสนอรายงานที่เกิดขึ้นจากผลการปฏิบัติงานของกิจการให้กับผู้ใช้งบการเงินภายนอก ฝ่ายบริหารจึงมีหน้าที่จัดทำบัญชีของกิจการโดยใช้มาตรฐานการบัญชีเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังนั้นงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไรในรายงานการเงิน และยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรในรายงานการเงินที่มีต่อภาพลักษณ์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ Likert Scale และคำถามปลายเปิด ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร และพบว่าคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อภาพลักษณ์ของกิจการ ผลการวิจัยยังให้ข้อเสนอแนะแก่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ซึ่งเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการบัญชีนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนด และการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆ ของธุรกิจ ให้ข้อมูลกับผู้ใช้งบการเงินถึงปัจจัยการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีของกิจการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพกำไร อันจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน และเป็นข้อมูลสำหรับผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีให้ตระหนักถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีที่จะส่งผลต่อคุณภาพกำไรและภาพลักษณ์ของกิจการ รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไปในอนาคต

Abstract

Accounting is a process that contributes to generating financial information that is useful to economic decision-making of the internal and external users. Such usefulness of financial information comes from its qualitative characteristics which include understandability, relevance, reliability, and comparability. All of these characteristics form the integral part of the accounting framework. The framework, one of the essences of the accounting standards, plays an important role in preparing and presenting financial reporting to all parties concerned. One of the financial information which is of high interest among investors especially in the Stock Exchange of Thailand is net income or earnings which reflects the operating performance of a business firm. Thus, the objective of the research is to study the effect of implementing accounting standards on earnings quality; and the effect of earnings quality on the corporate image of the companies listed on the Stock Exchange of Thailand. Data collection was made through the questionnaires completed mostly by the accounting executives of such listed companies. The findings of the research are as follows: the implementation of accounting standards is positively related to earnings quality. earnings quality is positively related to the corporate image of the listed companies. In addition, it is suggested that such findings would be of help to the Federation of Professional Accountancy under the Royal Patronage in that they will contribute to the improving the Thai accounting standards to meet with the ever-changing environment of business in Thailand.

คำสำคัญ : มาตรฐานการบัญชี, คุณภาพกำไร, ภาพลักษณ์ของกิจการ

Keywords : Accounting Standards , Earnings Quality , Corporate Image

บทนำ

ตามที่ได้มีประกาศพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 แล้วนั้น ถือเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญต่อวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะในมาตรา 20 ได้มีการกำหนดให้การจัดทำบัญชีของกิจการต้องให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ดังนั้นการบังคับใช้ของพ.ร.บ.การบัญชีฯดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อผู้หน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชี ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดและออกมาตรฐานการบัญชีที่ใช้สำหรับธุรกิจในประเทศไทย ได้ทำการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards: IFRSs) อันส่งผลให้งบการเงินของกิจการในประเทศไทยมีมาตรฐานและเป็นสากลที่ยอมรับมาตรฐานการบัญชีแสดงถึงกฎเกณฑ์และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่ไม่ว่าผู้ปฏิบัติจะเป็นผู้สอบบัญชี ผู้ทำบัญชีผู้บริหารควรรับทราบและนำมาปฏิบัติให้สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อให้ได้สารสนเทศทางการบัญชีที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน

จากงานวิจัยพบว่านักลงทุนให้ความสำคัญในกำไรของกิจการซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐาน (พรรณนิภา ครุวรรณพัฒน์, 2548) ในช่วงเวลาที่

ประกาศกำไรสุทธิรายไตรมาสข่าวผลกำไรของบริษัทจะมีผลกระทบในทางบวกต่อการตอบสนองของราคาหลักทรัพย์ (นิมนวล เขียวรัตน์, 2539) เมื่อมีการประกาศผลกำไรหรือขาดทุนสุทธิจะส่งผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนผิดปกติ (วรสิทธิ์ อภิวัฒน์เสวี, 2548) กำไรที่มีเสถียรภาพต่ำมีความสามารถในการอธิบายผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่น้อยกว่ากำไรที่มีเสถียรภาพสูง (ทิพวรรณ แซ่ล่อ, 2548) และ กำไรทางบัญชีมีความสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้มากกว่ามูลค่าตามบัญชี (ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์, 2545) ถือว่างบกำไรขาดทุนเป็นงบการเงินที่แสดงผลการดำเนินงาน และให้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นความสามารถของบริษัทในการทำกำไร ข้อมูลกำไรที่มีคุณภาพจะต้องสามารถสะท้อนผลการดำเนินงาน และ มูลค่าทางเศรษฐกิจของกิจการได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง การใช้ “กำไร” เพื่อการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกิจการต้องเป็นกำไรที่มีคุณภาพ เพราะการตัดสินใจในการลงทุน หรือ ใช้ข้อมูลในการประเมินมูลค่าของกิจการ (มูลค่าหุ้น) ที่สนใจจะเข้าไปลงทุนนั้น จะต้องเป็นข้อมูลกำไรที่มีคุณภาพเท่านั้น ที่จะสามารถแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรในอนาคตตามที่ประมาณการไว้ได้ใกล้เคียงกับสิ่งที่เกิดขึ้น ดังนั้นข้อมูลกำไรที่แสดงในงบการเงินจึงควรมีลักษณะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เชื่อถือได้ เข้าใจได้ และสามารถเปรียบเทียบกันได้ ซึ่ง

ลักษณะที่กล่าวนั้นเรียกว่าคุณภาพกำไร (Earnings Quality) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีตามที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ประกาศให้มีผลบังคับใช้ ดังนั้น รายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนจึงถือได้ว่าต้องมีการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีอย่างเหมาะสม

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีที่มีผลต่อลักษณะคุณภาพกำไรในรายงานการเงินของบริษัท และต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะคุณภาพกำไรในรายงานการเงินที่มีต่อภาพลักษณ์ของกิจการ โดยเก็บข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของกลุ่มบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลที่ได้จากงานวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลแก่ภาคธุรกิจในการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีและเพิ่มคุณภาพกำไร อันก่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการจัดทำงบการเงินของบริษัทในประเทศไทยให้ก้าวสู่ความเป็นสากล และยังสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนในวิชาการบัญชีการเงินให้มีความทันสมัย

การประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Implementation of Accounting Standards and the Related Relevance Literatures)

มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีมีในหลายแง่มุม เช่น มีการศึกษาวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงค่าตอบแทนของกรรมการบริษัท โครงสร้างความเป็นเจ้าของแบบบุคคลภายนอกบริหาร กับการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีโดยสมัครใจ (เกษชนก ใจกระจ่าง , 2548) ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม การเปลี่ยนกรรมการผู้จัดการ และเงินลงทุนพบว่ามีความสัมพันธ์กับโอกาสและขนาดในการรับรู้การด้อยค่าของสินทรัพย์ (หนึ่งฤทัย นครพิน , 2548) อรพรรณ อรรถชัยภูมิต (2547) ศึกษาวิจัยต้นทุนในการจัดทำ ระยะเวลาในการจัดทำ และความยากง่ายในการจัดทำ พบว่ามีผลต่อการจัดทำงบกระแสเงินสด และสุภาพร แซ่มซ้อย (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกนโยบายการบัญชีที่สำคัญสำหรับธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้แก่ ต้นทุนขาย การปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และหลักความระมัดระวัง

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงกำหนดคำนิยามของการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีว่าเป็นการนำทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ หรือแนวคิดจากมาตรฐานการบัญชีไปปรับใช้ในภาคปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ของกิจการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลการเงินและรายงานทางการเงินเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน และองค์ประกอบของการประยุกต์ใช้ประกอบด้วยการเลือกรายการเพื่อบันทึกบัญชีสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ หรือ ค่าใช้จ่าย การวัดมูลค่ารายการเพื่อกำหนดมูลค่าในการจดบันทึก การพิจารณาว่า จะต้องวัดมูลค่าสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ หรือ ค่าใช้จ่ายด้วยมูลค่าเท่าใด และการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงิน คือการพิจารณาถึงวิธีการนำเสนอข้อมูลทางการเงินในรายงานการเงิน (เมธากุล เกียรติกระจาย, 2544:89) เมื่อกิจการได้มีการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีจึงควรส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน

คุณภาพกำไร (Earnings Quality)

คุณภาพกำไร หมายถึง ข้อมูลกำไรต้องมีลักษณะของความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และความสามารถเปรียบเทียบกันได้ (Schipper and Vincent, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานการเงินในแม่บทการบัญชี กล่าวคือข้อมูลทางการเงินจะมีประโยชน์

ต้องมีลักษณะเชิงคุณภาพ ได้แก่ ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และความสามารถเปรียบเทียบกันได้ ข้อมูลจะมีคุณสมบัติของความเชื่อถือได้หากปราศจากความผิดพลาดที่มีสาระสำคัญและความลำเอียง เมื่อข้อมูลที่แสดงในงบการเงินมีความชัดเจนและสะท้อนภาพของเหตุการณ์ทางธุรกิจได้ใกล้เคียงความจริง จะทำให้ข้อมูลนั้นมีคุณภาพมากขึ้น คุณภาพของงบการเงินจะนำไปสู่คุณภาพของตัวเลขกำไร ซึ่งเป็นตัวชี้ผลการดำเนินงานของธุรกิจ นอกจากนี้ คุณภาพกำไรยังหมายถึงความสามารถของตัวเลขกำไรในอดีตในการพยากรณ์ถึงความสามารถในการทำกำไรในอนาคต (Predictability of Earnings) ซึ่ง The Financial Accounting Standard Board: FASB ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณภาพกำไรไว้ใน FASB's Discussion Memorandum on "Materiality" ว่า "กำไรที่แท้จริง (Real earnings) หรือกำไรที่มีคุณภาพควรเป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ หรือเป็นกำไรที่ได้มาจากรายได้ที่เกิดขึ้นประจำ รวมทั้งกิจกรรมที่มีสาระสำคัญที่ก่อให้เกิดกำไรได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และสามารถจะเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแทนสินทรัพย์ที่เสื่อมค่าได้"

จากงานวิจัยของ Schipper and Vincent (2003), Francis et al. (2004) และ Boonlert – U – Thai et al. (2006) เกี่ยวกับตัวชี้วัดคุณภาพกำไร

ซึ่งรายงานผลงานวิจัยที่สอดคล้องกันโดยพบว่า ตัวชี้วัดคุณภาพกำไร ประกอบด้วยโมเดลคุณภาพกำไรที่อาศัยข้อมูลทางบัญชีในการคำนวณ ได้แก่ รายการตามเกณฑ์คงค้าง (Accrual Quality) ความสามารถประมาณค่ากำไรของปีปัจจุบัน (Earning Persistence) ความสามารถพยากรณ์กำไรในอนาคต (Predictability) ตัวเลขกำไรที่สม่ำเสมอ (Earnings Smoothness) และกำไรที่ยืดหลักความระมัดระวัง (Conservatism) โมเดลคุณภาพกำไรที่อาศัยข้อมูลทางการตลาด ได้แก่ ความไวในการตอบสนองต่อข้อมูลกำไร (Timeliness) และความสามารถของตัวแปรทางบัญชีในการอธิบายความผันผวนของการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดของหุ้นสามัญ (Value Relevance) นอกจากนี้งานวิจัยของ Leuz et. al. (2003) ยังพบว่าคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์กับการมีการปกป้องนักลงทุน (Investor Protection) ของแต่ละประเทศกล่าวคือประเทศที่มีระบบ Investor Protection สูงส่งผลให้คุณภาพกำไรสูงตามด้วย

อาจสรุปได้ว่าคุณภาพกำไรเกิดจากวิธีการหรือมาตรฐานการบัญชีที่แต่ละกิจการเลือกใช้และแสดงออกมาเป็นรายการต่างๆ ในงบการเงิน ว่าสามารถแสดงถึงกำไรได้ใกล้เคียงกับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการมากน้อยเพียงใด ข้อมูลกำไรที่มีคุณภาพย่อมสามารถสะท้อนผลการดำเนินงาน

และมูลค่าทางเศรษฐกิจของกิจการได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ข้อมูลกำไรที่มีคุณภาพเท่านั้น ที่จะสามารถแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรในอนาคตตามที่ประมาณการไว้ได้ใกล้เคียงกับสิ่งที่เกิดขึ้น ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีกับคุณภาพกำไรตามสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานการวิจัย1 (H1) : การประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีมีผลกระทบต่อลักษณะคุณภาพกำไร

ภาพลักษณ์ของกิจการ (Corporate Image)

ภาพลักษณ์ หมายถึง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของคนที่เห็นหน่วยงานเป็นภาพในลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้น ทั้งที่ประจักษ์และไม่ประจักษ์ (พรทิพย์ วรกิจโกศาทร, 2537)

จากการศึกษาวิจัยภาพลักษณ์ของกิจการ พบข้อมูลดังต่อไปนี้ Apisit Chattananon et al. (2007) พบว่าการตลาดด้านสังคมและการติดต่อสื่อสารของกิจการสามารถสร้างทัศนคติทางบวกต่อผู้บริโภค และสร้างภาพลักษณ์ให้กิจการ และยังพบว่าระดับการศึกษาและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลกระทบต่อทัศนคติและภาพลักษณ์ของกิจการด้วย และยังมีงานวิจัยที่พบว่าภาพลักษณ์กิจการเป็นกระบวนการของความคิด จิตใจที่หล่อหลอมความรู้สึกของคนเราที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเนื่องมาจากประสบการณ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ถือเป็นความรู้ที่บุคคลนำมาช่วยในการตีความ และให้ความหมายซึ่งจะประกอบเข้าเป็น ภาพลักษณ์ที่เราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ แก่โลกรอบๆ ตัว ซึ่งจะประกอบเข้าเป็นภาพลักษณ์ที่มีเกี่ยวกับ สิ่งต่างๆ ที่รับรู้ถือเป็นความรู้เชิงตีความหมาย หรือความประทับใจต่อสิ่งที่ปรากฏ สำหรับการ ตีความหมายในสิ่งที่ขาดความแน่นอนและ ชัดเจนในตัวของมันเอง (Kenneth E. Boulding, 1975) การเกิดภาพลักษณ์ในเชิงการสื่อสาร ตามแนวคิดของ Boulding มุ่งเน้นในลักษณะของ การรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อองค์ประกอบต่างๆ ของภาพลักษณ์เป็นสำคัญ ลักษณะของการก่อตัว ของภาพลักษณ์มักก่อตัวขึ้นจากการผสมผสาน ขององค์ประกอบเชิงความรู้จนเกิดเป็นภาพที่ บุคคลนั้นเคยมีประสบการณ์ทั้งโดยตรงและ เรียนรู้ผ่านสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ (ศิริกุล ลิม ลัญจกร, 2535)

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัย ของ Apisit Chattananon et al. ได้สรุปปัจจัยที่ ส่งเสริมภาพลักษณ์กิจการสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ปัจจัยพฤติกรรม ปัจจัยทาง สัญลักษณ์ และการติดต่อสื่อสาร ปัจจัย พฤติกรรม หมายถึง การจัดการและพฤติกรรม ผู้บริโภค ความมีชื่อเสียงของกรรมการและ บทบาทของลูกจ้าง ปัจจัยทางสัญลักษณ์

หมายถึง สิ่งที่มีมองเห็น และจับต้องได้อื่นๆ เช่น สินค้า คุณภาพบริการ และความเป็นมาของบริษัท การ ติดต่อสื่อสาร หมายถึง การโฆษณา และการ ส่งเสริมการตลาด และ นักลงทุนใช้รายงานทาง บัญชีประจำปีของกิจการและตอบสนองต่อ รายงานทางบัญชีประจำปีที่ประกาศด้วยการ กำหนดราคาซื้อขายหลักทรัพย์ แสดงให้เห็นว่า การประกาศรายงานทางบัญชีประจำปีมีคุณค่า ของข้อมูล โดยเฉพาะทางด้านราคาซื้อขาย หลักทรัพย์ ซึ่งให้นิพจน์ว่านักลงทุนได้ให้ความสำคัญ และใช้รายงานทางบัญชีประจำปี (อนุพนธ์ เพ็ง เป้น, 2548)

จากผลงานวิจัยในอดีตแสดงให้เห็นว่า การสื่อสารข้อมูลของกิจการมีผลกระทบต่อ การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร รายงานทางบัญชี เป็นการสื่อสารข้อมูลของกิจการในอีกรูปแบบ หนึ่งซึ่งมีผลต่อการกำหนดราคาซื้อขาย หลักทรัพย์และอยู่ในความสนใจของนักลงทุน ตามที่กล่าวข้างต้น ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงสนใจที่จะ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรใน รายงานการเงินกับภาพลักษณ์ของบริษัทตาม สมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัย 2 (H1) : ลักษณะ คุณภาพกำไรในรายงานการเงินมีผลกระทบต่อ ภาพลักษณ์ของกิจการ

รูปภาพ 1 แผนภาพความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีที่มีต่อลักษณะ
คุณภาพกำไรและภาพลักษณ์ของกิจการ

ประชากรและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 469 ชุด ปรากฏว่ามีแบบสอบถามติดกลับเนื่องจากกิจการย้ายที่อยู่ใหม่ จำนวน 2 ชุด เมื่อครบกำหนดในการเก็บแบบสอบถาม ได้รับทั้งสิ้น 133 ชุด ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนกลับ ร้อยละ 28.48 ซึ่งสอดคล้องกับ (Aaker , Kumar and Say , 2002) ได้นำเสนอว่าการส่งแบบสอบถามอย่างน้อยร้อยละ 20 เป็นที่ยอมรับได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยออกแบบสอบถามระดับความคิดเห็น โดยใช้ Likert Scale ระดับ 1-5 และมีคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ในการทดสอบแบบสอบถามได้ให้ผู้ชำนาญการจำนวน 2 ท่านสอบทานคำถาม และทำ pilot test แบบสอบถามจำนวน 6 ฉบับเพื่อทดสอบ Content Validity โดยส่งให้ผู้บริหารฝ่าย

บัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านคุณภาพตอบแบบสอบถามและปรับปรุงก่อนส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง

การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

การประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชี เป็นตัวแปรอิสระ จำแนกออกเป็น 3 ด้านได้แก่ 1.การเลือกรายการเพื่อบันทึกบัญชี ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับ การวิเคราะห์การบันทึก และการจำแนกรายการต่างๆ 2.การวัดมูลค่ารายการ เพื่อกำหนดมูลค่าในการจดบันทึก ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์การวัดมูลค่า การใช้ประโยชน์จากมาตรฐานบัญชี การคำนึงถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และความสม่ำเสมอของการประยุกต์ใช้ 3.การจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงิน ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับ การศึกษามาตรฐานการบัญชี การประยุกต์ใช้ การให้ความสำคัญกับการนำเสนอข้อมูล

คุณภาพกำไร เป็นตัวแปรกลาง คำถามครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ 1.ความสามารถเข้าใจได้ ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลที่ช่วยให้เข้าใจได้ มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ แสดงลักษณะความคงอยู่และผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน 2. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับผลลัพธ์การตัดสินใจครั้งก่อน ช่วยคาดคะเนผลลัพธ์ในอนาคต พร้อมนำไปใช้ตัดสินใจนำเสนอโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตัดสินใจของผู้ใช้ทางการเงิน 3. ความเชื่อถือได้ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับ ความสมเหตุสมผลตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เน้นนำเสนอตามเนื้อหาและความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ นำเชื่อถือและปราศจากความลำเอียง ใช้ดุลพินิจตามหลักความระมัดระวัง นำเสนอข้อมูลครบถ้วนโดยคำนึงถึงข้อจำกัดเกี่ยวกับต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ 4. ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับแสดงการเปรียบเทียบระหว่างงวดบัญชีหรือระหว่างกิจการ สามารถประเมินและคาดการณ์ฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปรียบเทียบงบการเงินให้ความสำคัญกับวิธีการทางการเงินบัญชี แสดงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชี

ภาพลักษณ์ของบริษัทเป็นตัวแปรตาม ประกอบด้วยคำถาม 13 ข้อ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการยอมรับจากลูกค้าและหน่วยงานอื่น เคยได้รับรางวัลต่างๆ มีความรับผิดชอบต่องสังคม ลูกค้าเพิ่มขึ้น ลูกค้ายินดีทดลองใช้สินค้าใหม่อย่างเต็มใจ ผู้บริหารได้รับการยอมรับ พนักงานมีความจงรักภักดี มีหลักเกณฑ์ทำงานชัดเจน พนักงานมีความภูมิใจในการทำงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีนโยบายแนวทางปฏิบัติในด้านความซื่อสัตย์ และจริยธรรมอย่างเป็นระบบ

ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง (Reliability and Validity)

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของคำถาม โดยการวัด Dimensionality ด้วยวิธี Factor Analysis และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach) ซึ่งสรุปได้ว่าตัวแปรมีระดับความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงที่ยอมรับได้ โดยมีค่าอำนาจจำแนกตามตารางที่ 1 สอดคล้องกับ Nunnally (1978) ที่ได้เสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.4 เป็นค่าที่ยอมรับได้ สำหรับค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ทดสอบมีค่าสัมประสิทธิ์มากกว่า 0.7 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้เช่นกัน

ตารางที่ 1 ผลทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของตัวแปร

ตัวแปร	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
Std Select	0.691 – 0.851	0.7700
Std Value	0.705 – 0.830	0.8165
Std Report	0.793 – 0.922	0.8944
Earnings Quality	0.870 – 0.887	0.9016
Image	0.632 – 0.814	0.9271

สถิติที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบเส้นตรงทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ 3 ตัว ได้แก่ การประยุกต์ใช้มาตรฐานบัญชีด้านการเลือกรายการเพื่อบันทึกบัญชี (Std Select) การประยุกต์ใช้มาตรฐานบัญชีด้านการวัดมูลค่ารายการ (Std Value) การประยุกต์ใช้มาตรฐานบัญชีด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน (Std

Report) และตัวแปรควบคุมอีก 3 ตัวแปรได้แก่ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ (Year) ทุนจดทะเบียน (Capital) รายได้ (Revenue) กับตัวแปรตามคือคุณภาพกำไร (Earnings Quality) และทำการทดสอบความสัมพันธ์ของคุณภาพกำไร (Earnings Quality) ที่มีต่อภาพลักษณ์ (Image) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเขียนเป็นสมการทดสอบได้ดังนี้

สมการ 1: ทดสอบตัวแปรอิสระทุกตัวกับ Earnings Quality

$$\text{Earnings Quality} = a_1 + b_1 \text{ Std select} + b_2 \text{ Std value} + b_3 \text{ Std report} + b_4 \text{ Year} + b_5 \text{ Capital} + b_6 \text{ Revenue} + \text{Error}$$

สมการ 2: ทดสอบตัวแปรอิสระเฉพาะ Std Select กับ Earnings Quality

$$\text{Earnings Quality} = a_2 + b_7 \text{ Std select} + b_8 \text{ Year} + b_9 \text{ Capital} + b_{10} \text{ Revenue} + \text{Error}$$

สมการ 3: ทดสอบตัวแปรอิสระเฉพาะ Std value กับ Earnings Quality

$$\text{Earnings Quality} = a_3 + b_{11} \text{ Std value} + b_{12} \text{ Year} + b_{13} \text{ Capital} + b_{14} \text{ Revenue} + \text{Error}$$

สมการ 4: ทดสอบตัวแปรอิสระเฉพาะ Std report กับ Earnings Quality

$$\text{Earnings Quality} = a_4 + b_{15} \text{ Std report} + b_{16} \text{ Year} + b_{17} \text{ Capital} + b_{18} \text{ Revenue} + \text{Error}$$

สมการ 5: ทดสอบ Earnings Quality กับ Image

$$\text{Image} = a_5 + b_{19} \text{ Earnings Quality} + b_{20} \text{ Year} + b_{21} \text{ Capital} + b_{22} \text{ Revenue} + \text{Error}$$

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ตัวแปรกลาง และตัวแปรตาม

ตัวแปร	Image	Earnings Quality	Std select	Std value	Std report	VIF
X —	3.99	4.29	4.23	4.23	4.42	
S.D.	0.537	0.414	0.515	0.438	0.454	
Image		0.613**	0.434**	0.474**	0.474**	
Earnings Quality			0.638**	0.689**	0.754**	2.718
Std select				0.717**	0.636**	2.293
Std value					0.694**	2.713
Std report						2.740

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้มาตรฐานการเลือกรายการ มาตรฐานการวัดมูลค่า มาตรฐานการรายงาน กับคุณภาพกำไร และภาพลักษณ์ของกิจการ พบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามโดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.434-0.754 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากนั้นทำการ

ทดสอบ Multicollinearity พบว่าค่า VIF อยู่ระหว่าง 2.293 – 2.740 ซึ่งน้อยกว่า 10 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรอิสระไม่ถึงขั้นก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่ง Lee et al., 2000 เสนอว่าเมื่อค่า VIF ของตัวแปรอิสระน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความถดถอย ตามสมการที่ 1-5

ตัวแปรอิสระ	Models ^a				
	1	2	3	4	5
Std Select	0.156* (0.081)	0.620*** (0.068)			
Std Value	0.224** (0.091)		0.695 *** (0.068)		
Std Report	0.494*** (0.078)			0.739 *** (0.058)	
Earnings Quality					0.603*** (0.066)
Year	-0.055 (0.055)	-0.052 (0.069)	-0.042 (0.065)	-0.083 (0.059)	0.188*** (0.066)
Capital	0.012 (0.057)	0.102 (0.068)	-0.025 (0.067)	0.041 (0.059)	0.009 (0.067)
Revenue	0.001 (0.046)	0.007 (0.057)	-0.002 (0.055)	0.020 (0.049)	0.153*** (0.055)
Adjusted R ²	0.618	0.405	0.461	0.565	0.447

* $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$

^a แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยและแสดงความคลาดเคลื่อนมาตรฐานไว้ในวงเล็บ

จากตารางที่ 3 โมเดล 1 ถึง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยของความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีด้านการเลือกการเพื่อบันทึกบัญชี การประยุกต์ใช้ด้านการวัดมูลค่ารายการและการประยุกต์ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ผลการศึกษาแสดงถึงการประยุกต์ใช้มาตรฐานบัญชีด้านการเลือกการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับลักษณะคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญ (b_1

$= 0.620, p < 0.01$) การประยุกต์ใช้มาตรฐานบัญชีด้านการวัดมูลค่ารายการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับลักษณะคุณภาพกำไรอย่างนัยสำคัญ ($b_{11} = 0.695, p < 0.01$) การประยุกต์ใช้มาตรฐานบัญชีด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับลักษณะคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญ ($b_{15} = 0.739, p < 0.01$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ตั้งบุญธินา (2550) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของงบ

การเงินคือมาตรฐานการบัญชีที่มีประสิทธิภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่ามาตรฐานการบัญชีต้องไม่เอนเอียงเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีที่ใช้ในปัจจุบันของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันสนีย์ สุริยเชษฐสกุล (2548) พบว่าการรับรู้ค่าความนิยมและแสดงอยู่ในงบการเงิน ณ งวดปัจจุบันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานในอนาคตทั้ง 3 ปี โดยที่ผลประโยชน์นี้ช่วยให้เกิดผลการดำเนินงานในภาพรวมผ่านรูปแบบของกำไรจากการดำเนินงานตามเกณฑ์คงค้าง นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ เฉษอนันต์ บังกิโล (2548) ที่รายงานผลงานวิจัยว่าภายหลังจากการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีใหม่ตั้งแต่ปี 2542 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่กลุ่มบริษัททางการเงิน กำไรของกลุ่มบริษัทสะท้อนถึงการรับรู้ข่าวร้ายเร็วกว่าข่าวดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักความระมัดระวังทางบัญชีและตามลักษณะคุณภาพกำไร ส่วนงานวิจัยของ พรธณิภา ครุวรรณพัฒน์ (2548) พบว่ารายการคงค้างมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับกำไรในอนาคตซึ่งรายการคงค้างเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดคุณภาพกำไร

สำหรับโมเดลที่ 5 เป็นการวิเคราะห์ความถดถอยของความสัมพัทธ์ระหว่างลักษณะคุณภาพกำไรที่มีต่อภาพลักษณ์ของกิจการ

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์ของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ ($b_{19} = 0.603, p < 0.01$) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของกิจการตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อภาพลักษณ์ของกิจการ คุณภาพกำไรที่แสดงในงบการเงินเป็นข้อมูลที่เปิดเผยสำหรับสาธารณชน จึงถือได้ว่าเป็นการสื่อสารข้อมูลของกิจการในอีกลักษณะหนึ่ง งานวิจัยของ อนุพนธ์ เพ็งแป้น (2548) ซึ่งพบว่านักลงทุนใช้รายงานบัญชีและตอบสนองด้วยการกำหนดราคาซื้อขายหลักทรัพย์แสดงถึงควมมีคุณค่าของข้อมูลทางบัญชีที่มีต่อนักลงทุน งานวิจัยของพรธณิภา ครุวรรณพัฒน์ (2548) พบว่านักลงทุนให้ความสนใจในกำไรของกิจการซึ่งเป็นพื้นฐานเบื้องต้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยนี้สรุปได้ว่าคุณภาพของกำไรในรายงานทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชี เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงิน มาตรฐานการบัญชีจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของกิจการและอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างกันในบริบทสถานที่ เวลา และองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อให้รายงานทางการเงินสะท้อนฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินได้ใกล้เคียงกับสภาพที่แท้จริงของ

กิจการเพื่อให้ข้อมูลในรายงานการเงินมีลักษณะเชิงคุณภาพคือ เข้าใจได้ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เชื่อถือได้ และมีความสามารถเปรียบเทียบกันได้ เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินอันจะนำมาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ใช้งบและผู้มีส่วนได้เสียกับกิจการ และสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับกิจการในที่สุด

ในปัจจุบันสภาวิชาชีพบัญชีอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการบัญชีให้ตรงตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IFRS) ที่มีการแก้ไขใหม่และได้ทยอยประกาศใช้แล้วบางฉบับ ผลจากการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพกำไรโดยตรง ดังนั้นผู้ใช้งบการเงิน ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และผู้ทำบัญชีจะต้องทำความเข้าใจและนำมา

เข้าใจและนำมามาตรฐานเหล่านี้มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจกับผู้ใช้งบและผู้มีส่วนได้เสียกับกิจการและจะส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับงานวิจัยต่อไปผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของการปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการบัญชีไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IFRS) ที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งบการเงิน ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และผู้ทำบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้ควรศึกษาในเชิงลึกถึงผลของการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546). การคิดเชิงประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชสมิเดีย.
- เกษชน ใจกระจ่าง (2548). วิทยานิพนธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับคำตอบแทน และโครงสร้างความเป็นเจ้าของของคณะกรรมการบริษัทกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันทางการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดชอนันต์ บังกิโล (2548). วิทยานิพนธ์. ความระมัดระวังของกำไรทางบัญชี กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนที่ไม่ใช่กลุ่มบริษัททางการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิพวรรณ แซ่ล่อ (2548). วิทยานิพนธ์. เสถียรภาพของข้อมูลบัญชีกับความสามารถในการอธิบายผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นในช่วงก่อนและหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิมนนวล เขียวรัตน์ (2539). ดุษฎีนิพนธ์. ผลกระทบของการประกาศกำไรสุทธิทางบัญชีต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีความแตกต่างในความพร้อมของข้อมูล. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หนึ่งฤทัย นครพิน (2548). วิทยานิพนธ์. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารในการรับรู้การด้อยค่าของสินทรัพย์ของบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ (2545). วิทยานิพนธ์. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถของกำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์หุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณนิภา กรูวรรณพัฒน์ (2548). วิทยานิพนธ์. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างกับกำไรและผลตอบแทนของหุ้นในอนาคต.
- พรรณนิภา รอดวรรณะ (2539). ดุษฎีนิพนธ์. ผลกระทบต่อการตอบสนองในตลาดของมาตรการการเปลี่ยนแปลงการบัญชีเงินลงทุนในหุ้นทุนจากวิธีราคาทุนเป็นวิธีส่วนได้ส่วนเสีย : การศึกษาเชิงประจักษ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ วรกิจโกกลาง (2537). “ภาพพจน์กับการประชาสัมพันธ์” ใน ภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง : การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. คณะวารสารและสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- เมธากุล เกียรติกระจ่าง (2544). ทฤษฎีการบัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรสิทธิ์ อภิวัฒน์เสวี (2548). การศึกษาอิสระ. ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่มีสาระสำคัญกับอัตราผลตอบแทนผิดปกติของบริษัทขนาดใหญ่. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุภาพร แซ่มซ้อย (2548). วิทยานิพนธ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกนโยบายการบัญชีที่สำคัญสำหรับธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ตั้งบุญธินา (2550). การศึกษาอิสระ. ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของงบการเงินในมุมมองของนักลงทุน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศันสนีย์ สุริยเชิดชูสกุล (2548). วิทยานิพนธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกุล ลิมล์ญกร (2535). วิทยานิพนธ์. กระบวนการสร้างภาพพจน์โดยผ่านสื่อมวลชนของรถยนต์บีเอ็มดับเบิลวียีร์ 5 ใหม่. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ อรรถชัยภูมิ (2547). วิทยานิพนธ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำและการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดของบริษัทจำกัดในเขตกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุพันธ์ เฟื่องแป้น, (2548). วิทยานิพนธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าของข้อมูลในการประกาศรายงานทางบัญชีกับราคาและปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Aaker, A., Kumar, V. and Say, S. (2001), **Marketing research**, John Wiley and Son, New York.
- Apisit Chattananon et al. (2007). Buiding corporate image through societal marketing programs. **Society and Business Review**. Bradford. Vol.2, Iss 3.
- Boonlert – U -Thai et al. (2006). Earnings attributes and investor-protection : International evidence. **International journal of Accounting ; Vol41 Issue 4**
- Boulding E. Kenneth.(1975). The Image. **Knowledge in life and society** . Ann Arbor : The University of Michican.
- Francis et al. (2004). Cost of Equity and Earnings Attributes. **The Accounting Review** Vol.79.No4.
- Lee, F., Lee, C. and Lee, A (2000), **Statistics for Business and Financial Economics**, 2nd Ed., World Scientific, Singapore.
- Leuz et. al. (2003). **Earning management and investor protection : an international comparison**. **Journal of Financial Economics** 69.2003.
- Nunnally, C. (1978), **Psychometric theory**, McGraw-Hill, New York
- Schipper and Vincent (2003). **Earning Quality**. Accounting Horizons ABI/INFORM Global